

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПРИРОДНИЧИЙ АЛЬМАНАХ

Серія: Біологічні науки
Випуск 14

Херсон 2010

УДК 595.782:502.4 (477.54)

Кавурка В.В.

**ФАУНА ЛИСТОВІЙОК (LEPIDOPTERA,
TORTRICIDAE) НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО
ПАРКУ «ГОМІЛЬШАНСЬКІ ЛІСИ» (ХАРКІВСЬКА
ОБЛАСТЬ, УКРАЇНА)**

Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України, м. Київ,
e-mail: vitalij-kavurka@yandex.ru

Ключові слова: листовійки, фауна, Національний природний парк «Гомільшанські ліси», Харківська область, Україна.

Національний природний парк (НПП) «Гомільшанські ліси» був створений указом Президента України № 1047/2004 від 6 вересня 2004 року. Парк розташований у мальовничому куточку Лівобережної України, у долині річок Сіверський Донець та Гомільша, на відстані 45 км на південь від міста Харкова. Загальна площа парку становить 14314,8 га, із яких у постійному користуванні парку знаходиться 3377,3 га (Коробівське лісництво). Площа заповідної зони складає 1022,4 га, зони регульованої рекреації – 1380,3 га, стаціонарної рекреації – 1100,5 га та господарської – 10811,6 га.

Парк було створено з метою збереження, відтворення та раціонального використання типових і унікальних лісостепових природних комплексів долини р. Сіверський Донець.

Згідно з фізико-географічним районуванням територія парку відноситься до Харківської схилово-височинної області Середньоросійської лісостепової провінції Лісостепової зони.

Територія національного парку розташована на обох берегах річки Сіверський Донець, в її середній течії. Більша частина парку – правобережні узвишся так званого корінного берега, менша територія представлена лівобережними низовинними рівнинами заплави та борової тераси річки. Правобережжя представлено південним язиком відрогів Середньоросійської височини. Територія порізана мережею субширотних гряд пагорбів із округленими обрисами та розсічена ярами, що круто спадають до долини річки. Середні висоти коливаються в межах 170-190 м над рівнем моря, максимальні сягають більше 200 м. В цілому, рельєф правобережної частини території НПП «Гомільшанські ліси» підвищено-рівнинний, згладжено-горбистий з сильним пересіченням біля долин річок.

Приблизно на рівні межі південної третини правобережжя височину розтинає долина річки Гомільша, що дала ім'я національному парку. Ширина долини невелика – до 400 м, долина зайнята просторими очеретяними масивами, ділянками чагарникових та вільхових боліт, заболочених луків.

Території в околицях с. Задонецьке притаманний пласкорівнинний тип рельєфу; південніше Коропова Хутора чітко виражена система барханів, іноді до 10 метрів заввишки, особливо біля села Черкаський Бишкін. Даному району властиве розвіювання пісків, позбавлених рослинності, утворення піщаних кучугурів та наносів. Ширина даної тераси складає 2-4 км.

Територія НПП «Гомільшанські ліси» розташована на південній межі Лівобережного Лісостепу та Степу, а тому характеризується значним флористичним багатством. На території парку переважає лісовий тип рослинності. На високому правому березі Сіверського Дінця зростають широколистяні ліси – кленово-ясенево-липові діброви, які є одними з найстаріших на Лівобережній Україні. До наших часів збереглося біля 500 га лісу віком 130-150 років, зустрічаються окремі 200-300-річні дуби. На другій піщаній терасі лівого берега річки переважають соснові бори та субори. Для заплави найбільш характерні заплавні ліси – берестово-кленова діброва, а також розповсюджені осокірники, вербняки та вільшняки, та заплавні луки. Суходільні луки, степові ділянки, низинні болота та водна рослинність займають у парку невеликі площі.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ

В основу дослідження фауни листовійок НПП «Гомільшанські ліси» лягли матеріали власних зборів автора, які проводились у червні 2008 року на базі, розташованій на території парку, біостанції Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна, поблизу села Гайдари Зміївського р-н Харківської обл. (49°38' N, 36°18' E). Для збору матеріалу застосовувалися загальноприйняті методики. Імаго листовійок збирались на світло (лампи PHILIPS 250 W 225-235 UE 27), а також у сутінках за допомогою повітряного сачка. Збори на світло проводились у широколистяному лісі, а за допомогою повітряного сачка в інших типах біотопів (суходільні і заплавні луки, балки тощо).

Визначення видової приналежності листовійок здійснювалося за допомогою бінокуляра МБС-9 за препаратами геніталій самців і самок, а також за зовнішніми морфологічними ознаками. Для визначення використовувалися роботи [1, 5, 6, 7, 8]. Увесь зібраний в ході дослідження матеріал зберігається у фондовій колекції

лускокрилих комах відділу Загальної і прикладної ентомології Інституту зоології імені І.І. Шмальгаузена НАН України (ІЗ НАНУ). Попередні дослідження фауни листовійок НПП «Гомільшанські ліси» вже були опубліковані автором у роботі [2], де для фауни парку вказувалося 73 види листовійок, та у роботі [3], в якій для фауни НПП вказувалося 21 вид плодожерок (Tortricidae, Grapholitini). Після цього дані по фауні листовійок НПП значно поповнилися, в результаті опрацювання автором фондової колекції лускокрилих комах Музею природи Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (МП ХНУ), а також опрацювання зборів ряду колег (Ю. Гуглі, В. Терехової), які проводили власні дослідження ентомофауни НПП в околицях сіл Гайдари та Задонецьке (49°38' N, 36°21' E) Зміївського р-н Харківської обл.

Раніше ніколи не проводились спеціальні дослідження фауни листовійок (Lepidoptera, Tortricidae) НПП «Гомільшанські ліси», хоч гусениці значної кількості представників цієї родини лускокрилих є небезпечними шкідниками лісових насаджень [4], а також, будучи фітофагами, а значить і консументами першого порядку, відіграють важливу роль у кругообігу речовин в екосистемах заповідної території. Все це свідчить про актуальність вивчення фауни листовійок на території парку.

Нижче приведено список зареєстрованих на сьогодні видів листовійок фауни НПП «Гомільшанські ліси» із наведенням місця зберігання, дослідженого матеріалу, кількості досліджених екземплярів, дати і місця збору, біотопу, де був зібраний матеріал. Види в списку розташовані в порядку прийнятій в роботах [6, 7, 8] системи для цієї родини лускокрилих комах.

Родина Tortricidae

Підродина Tortricinae

Триба Tortricini

1. *Tortrix viridana* Linnaeus, 1758. ІЗ НАНУ: 10♂♂, 3♀♀, 9. VI. 2008; 2♀♀, 10. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 2♂♂, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, діброва (Д. Москаленко); 1♂, 2♀♀, 4. VI. 1989, там само, на світло (Д. Москаленко).

2. *Aleimma loeflingianum* (Linnaeus, 1758). ІЗ НАНУ: 11♂♂, 5♀♀, 9. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♀, 4. VII. 2008, все те ж саме (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, діброва (Д. Москаленко); 3♂♂, 4. VI. 1989, там само, на світло (Д. Москаленко).

3. *Acleris forsskaleana* (Linnaeus, 1758). ІЗ НАНУ: 2♂♂, 1♀, 4. VII. 2008; 1♀, 11. VIII. 2008; 1♂, 1♀, 24. VI. 2009; 3♂♂, 1♀, 12. VII. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

4. *Acleris notana* (Donovan, 1806). МП ХНУ: 1♂, 27. VIII. 1989, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко); 6♂♂, 3♀♀, 27. IX. 1989, там само, діброва (Д. Москаленко).

Триба Cochylini

5. *Cochylimorpha alternana* (Stephens, 1834). ІЗ НАНУ: 1♀, 12. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

6. *Phalonidia contractana* (Zeller, 1847). ІЗ НАНУ: 1♀, 13. VIII. 2008; 1♀, 16. VIII. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

7. *Gynnidomorpha permixtana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). ІЗ НАНУ: 1♂, 12. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

8. *Agapeta hamana* (Linnaeus, 1758). ІЗ НАНУ: 1♂, 12. VI. 2008; 2♂♂, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♀, 4. VII. 2008, все те ж саме (В. Терехова).

9. *Eupoecilia angustana* (Hübner, [1799]). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 1♂, 9. VI. 1989, окол. с. Задонецьке, субір (Д. Москаленко).

10. *Aethes tesserana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). ІЗ НАНУ: 1♂, 12. VI. 2008; 2♂♂, 13. VI. 2008; 1♂, 14. VI. 2008; 1♂, 15. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

11. *Aethes cnicana* (Westwood, 1854). ІЗ НАНУ: 1♂, 4. VII. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

12. *Aethes rubigana* (Treitschke, 1830). ІЗ НАНУ: 4♂♂, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

13. *Cochylidia implicitana* (Wocke, 1856). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♀, 13. VIII. 2008, все те ж саме (В. Терехова).

14. *Cochylis nana* (Haworth, [1811]). ІЗ НАНУ: 1♀, 9. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

15. *Cochylis hybridella* (Hübner, [1813]). МП ХНУ: 1♂, 24. VII. 1988, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко).

Триба Cnephasiini

16. *Neosphaleroptera nubilana* (Hübner, [1796-1799]). ІЗ НАНУ: 1♀, 14. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 4♀♀, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко)

17. *Eana incanana* (Stephens, 1852). ІЗ НАНУ: 1♂, 10. VI. 2008; 1♂, 12. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 2♂♂, 2♀♀, 4. VII. 2008; 1♂, 12. VII. 2009, все те ж саме (В. Терехова).

18. *Eana penziana* (Thunberg, 1791). ІЗ НАНУ: 1♂, 4. VII. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

19. *Cnephasia stephensiana* (Doubleday, 1849). ІЗ НАНУ: 1♀, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♂, 4. VII. 2008, все те ж саме (В. Терехова).

20. *Cnephasia asseclana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). ІЗ НАНУ: 3♂♂, 6♀♀, 9. VI. 2008; 1♂, 7♀♀, 10. VI. 2008; 3♀♀, 11. VI. 2008; 2♀♀, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♀, 4. VII. 2008, все те ж саме (В. Терехова). МП ХНУ: 2♂♂, 3♀♀, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко).

Триба Archipini

21. *Epagoge grotiana* (Fabricius, 1781). МП ХНУ: 1♂, 9. VI. 1989, окол. с. Задонецьке, субір (Д. Москаленко).

22. *Archips podanus* (Scopoli, 1763). ІЗ НАНУ: 12 ♂♂, 2 ♀♀, 9. VI. 2008; 9♂♂, 1♀, 10. VI. 2008; 1♀, 11. VI. 2008; 1♂, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♂, 4. VII. 2008; 9♂♂, 4♀♀, 11. VIII. 2008; 1♂, 13. VIII. 2008; 1♂, 24. VI. 2009; 1♂, 12. VII. 2009, все те ж саме (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 4. VI. 1989; 3♂♂, 27. VIII. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко).

23. *Archips crataeganus* (Hübner, [1796-1799]). ІЗ НАНУ: 5♂♂, 10. VI. 2008; 1♂, 11. VI. 2008; 4♂♂, 12. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♂, 4. VII. 2008, все те ж саме (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко).

24. *Archips xylosteanus* (Linnaeus, 1758). ІЗ НАНУ: 1♂, 15. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на

світло (В. Кавурка); 1♂, 4. VII. 2008; 1♂, 24. VI. 2009, все те ж саме (В. Терехова).

25. *Choristoneura diversana* (Hübner, [1817]). ІЗ НАНУ: 18♂♂, 1♀, 9. VI. 2008; 1♂, 1♀, 10. VI. 2008; 3♂♂, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 3♂♂, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, діброва (Д. Москаленко); 8♂♂, 1♀, 4. VI. 1989, там само, на світло (Д. Москаленко).

26. *Choristoneura hebenstreitella* (Müller, 1764). ІЗ НАНУ: 23♂, 4♀♀, 9. VI. 2008; 2♂♂, 10. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 2♂♂, 1♀, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко).

27. *Ptycholoma lecheana* (Linnaeus, 1758). ІЗ НАНУ: 1♂, 12. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 1♀, 23. V. 1963, окол. с. Гайдари (Грубант В.); 1♀, 4. VI. 1989, там само, діброва (Д. Москаленко); 2♀♀, там само, на світло (Д. Москаленко).

28. *Argyrotaenia ljunghiana* (Thunberg, 1797). ІЗ НАНУ: 1♀, 12. VII. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

29. *Pandemis corylana* (Fabricius, 1794). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VIII. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 2♀♀, 23. VII. 1988, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко).

30. *Pandemis cerasana* (Hübner, 1796). ІЗ НАНУ: 3♂♂, 2♀♀, 9. VI. 2008; 2♂♂, 10. VI. 2008; 1♂, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♂, 4. VII. 2008; 2♂♂, 1♀, 11. VIII. 2008; 7♂♂, 1♀, 13. VIII. 2008, все те ж саме (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 12. VI. 1963, окол. с. Гайдари (Грубант В.); 1♀, 4. VI. 1989, там само, діброва, на світло (Д. Москаленко); 6♂♂, 2♀♀, 4. VI. 1989; 1♂, 27. VIII. 1989, там само, на світло (Д. Москаленко).

31. *Pandemis heparana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). ІЗ НАНУ: 5♂♂, 1♀, 9. VI. 2008; 2♂♂, 10. VI. 2008; 1♂, 11. VI. 2008; 1♂, 1♀, 12. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♂, 4. VII. 2008; 3♂♂, 11. VIII. 2008; 2♂♂, 16. VIII. 2008, все те ж саме (В. Терехова). МП ХНУ: 2♂♂, 27. VIII. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко).

32. *Pandemis dumetana* (Treitschke, 1835). ІЗ НАНУ: 4♂♂, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

33. *Clepsis spectrana* (Treitschke, 1830). ІЗ НАНУ: 1♀, 11. VIII. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

34. *Clepsis pallidana* (Fabricius, 1776). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VI. 2008; 1♂, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, суходільна лука (В. Кавурка); 1♂, 13. VI. 2008, те ж саме, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 4♀♀, 29. VI. 1988, окол. с. Гайдари, провалля (Д. Москаленко); 2♀, 27. VIII. 1989, там само (Д. Москаленко).

Підродина Chlidanotinae

Триба Polyorthini

35. *Isotrias hybridana* (Hubner, [1814-1817]). МП ХНУ: 2♂♂, 1♀, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, діброва (Д. Москаленко).

Підродина Olethreutinae

Триба Bactrini

36. *Bactra lancealana* (Hübner, [1796-1799]). МП ХНУ: 1♂, 27. VIII. 1989, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко); 3♂♂, 27. VIII. 1989, там само, заплавна лука (Д. Москаленко).

37. *Bactra robustana* (Christoph, 1872). МП ХНУ: 5♂♂, 1♀, 27. VIII. 1989, окол. с. Гайдари, заплавна лука (Д. Москаленко).

Триба Olethreutini

38. *Endothenia marginana* (Haworth, [1811]). ІЗ НАНУ: 1♂, 13. VIII. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

39. *Endothenia ustulana* (Haworth, [1811]). ІЗ НАНУ: 1♂, 12. VII. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

40. *Endothenia nigricostana* (Haworth, [1811]). ІЗ НАНУ: 1♂, 1♀, 9. VI. 2008; 2♂♂, 11. VI. 2008; 3♂♂, 12. VI. 2008; 1♂, 13. VI. 2008; 22♂, 14. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♂, 11. VIII. 2008; 1♂, 13. VIII. 2008; 1♀, 16. VIII. 2008; 1♀, 23. VI. 2009; 5♂♂, 24. VI. 2009, те ж саме (В. Терехова).

41. *Endothenia quadrimaculana* (Haworth, [1811]). ІЗ НАНУ: 3♂♂, 1♀, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

42. *Lobesia reliquana* (Hübner, [1825]). ІЗ НАНУ: 3♂♂, 9. VI. 2008; 1♂, 10. VI. 2008; 3♂♂, 1♀, 11. VI. 2008; 1♂, 12. VI. 2008; 1♂, 13. VI. 2008; 2♂♂, 14. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♂, 13. VI. 2008, те ж саме, суходільна лука (В. Кавурка). МП ХНУ: 1♂, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко).

43. *Eudemis profundana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VIII. 2008; 1♀, 13. VIII. 2008; 1♂, 2♀♀, 16. VIII. 2008; 1♂, 23. VI. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 24. VII. 1988, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко).

44. *Pseudosciaphilla branderiana* (Linnaeus, 1758). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VIII. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 1♂, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко).

45. *Hedya salicella* (Linnaeus, 1758). ІЗ НАНУ: 1♀, 12. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 1♂, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко).

46. *Hedya nubiferana* (Haworth, [1811]). ІЗ НАНУ: 1♂, 9. VI. 2008; 4♂♂, 10. VI. 2008; 4♂♂, 2♀♀, 11. VI. 200, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♂, 4. VII. 2008, все те ж саме (В. Терехова). МП ХНУ: 12. VI. 1963, окол. с. Гайдари, біостанція ХДУ (Грубант В.).

47. *Hedya pruniana* (Hübner, [1796-1799]). ІЗ НАНУ: 1♂, 9. VI. 2008; 3♂♂, 1♀, 10. VI. 2008; 1♂, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♂, 24. VI. 2009, все те ж саме (В. Терехова). МП ХНУ: 2♂♂, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко).

48. *Hedya ochroleucana* (Frolich, 1828). 1♀, 24. VII. 1988, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко).

49. *Metendothenia atropunctana* (Zetterstedt, 1840). ІЗ НАНУ: 1♂, 13. VIII. 2008; 2♂♂, 1♀, 12. VII. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

50. *Orthotaenia undulana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). МП ХНУ: 1♂, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, діброва (Д. Москаленко).

51. *Pseudohermenias abietana* (Fabricius, 1787). ІЗ НАНУ: 1♂, 10. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

52. *Piniphila bifasciana* (Haworth, [1811]). ІЗ НАНУ: 2♀♀, 11. VI. 2008; 1♀, 12. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

53. *Apotomis capreana* (Hübner, [1814-1817]). ІЗ НАНУ: 1♂, 9. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

54. *Cymolomia hartigiana* (Saxesen, 1840). ІЗ НАНУ: 1♀, 10. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

55. *Olethreutes arcuellus* (Clerck, 1759). МП ХНУ: 1♀, 23. V. 1963, окол. с. Гайдари (В. Грубант); 2♂♂, 20. V. 1998, там само (Ю. Гугля); 1♂, 4. VI. 1989, там само, діброва (Д. Москаленко); 1♂, 2♀♀, 4. VI. 1989, там само, на світло (Д. Москаленко); 1♀, 9. VI. 1989, окол. с. Задонецьке, субір (Д. Москаленко).

56. *Celypha striana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). МП ХНУ: 2♂♂, 29. VI. 1988, окол. с. Гайдари, провалля, лука (Д. Москаленко).

57. *Celypha flavipalpata* (Herrich-Schäffer, 1851). ІЗ НАНУ: 1♂, 2♀♀, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, суходільна лука (В. Кавурка). МП ХНУ: 1♂, 29. VI. 1988, окол. с. Гайдари, провалля, лука (Д. Москаленко).

58. *Celypha cespitana* (Hübner, 1817). ІЗ НАНУ: 4♂♂, 11. VI. 2008; 3♂♂, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, суходільна лука (В. Кавурка). МП ХНУ: 2♂♂, 4. VI. 1989; 1♂, 27. VIII. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко); 1♂, 4. VI. 1989, там само, Коряків яр (Д. Москаленко); 2♂♂, 4. VI. 1989, там само, Сірий яр (Д. Москаленко).

59. *Loxoterma lacunana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VI. 2008; 1♂, 10. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 1♀, 16. VIII. 2008, те ж саме (В. Терехова). МП ХНУ: 1♀, 29. VI. 1988, окол. с. Гайдари, провалля, лука (Д. Москаленко); 1♀, 23. VII. 1988, там само (Д. Москаленко); 2♂♂, 4. VI. 1989, там само, діброва (Д. Москаленко); 3♂♂, 1♀, 4. VI. 1989, там само, на світло (Д. Москаленко); 1♂, 27. VIII. 1989, там само, заплавна лука (Д. Москаленко); 1♂, 3♀♀, 9. VI. 1989, окол. с. Задонецьке, субір (Д. Москаленко).

60. *Loxoterma aurofasciana* (Haworth, [1811]). МП ХНУ: 1♀, 24. VII. 1988, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко); 1♂, 4. VI. 1989, там само, на світло (Д. Москаленко).

Триба Enarmoniini

61. *Ancylis laetana* (Fabricius, 1775). ІЗ НАНУ: 1♂, 1♀, 11. VI. 2008; 1♀, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 1♂, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко).

62. *Ancylis selenana* (Guenée, 1845). ІЗ НАНУ: 1♀, 20-21. VII. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

63. *Ancylys badiana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). МП ХНУ: 1 екз., 24. VII. 1988, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко).

64. *Ancylys achatana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). ІЗ НАНУ: 1♂, 1♀, 10. VI. 2008; 3♀♀, 11. VI. 2008; 1♀, 13. VI. 2008; 1♀, 14. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 1♀, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко).

65. *Ancylys mitterbacheriana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). ІЗ НАНУ: 7♂♂, 8♀♀, 9. VI. 2008; 1♂, 1♀, 10. VI. 2008; 1♂, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 4♂♂, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко); 2♂♂, 1♀, 4. VI. 1989, окол. с. Задонецьке, субір (Д. Москаленко).

Триба Eucosmini

66. *Thiodia citrana* (Hübner, [1796-1799]). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

67. *Spilonota ocellana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). ІЗ НАНУ: 4♂♂, 9. VI. 2008; 4♂♂, 10. VI. 2008; 1♀, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 2♂♂, 1♀, 4. VII. 2008; 1♂, 20-21. VII. 2008; 3♂♂, 1♀, 24. VI. 2009; 6♂♂, 12. VII. 2009, все те ж саме (В. Терехова). МП ХНУ: 6♂♂, 1♀, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко).

68. *Epinotia nanana* (Treitschke, 1835). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VI. 2008; 1♀, 12. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

69. *Epinotia ramella* (Linnaeus, 1758). ІЗ НАНУ: 1♀, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

70. *Zeiraphera isertana* (Fabricius, 1794). ІЗ НАНУ: 1♂, 12. VII. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 16. VII. 1988, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко); 1♂, 1♀, 16. VII. 1988, там само, діброва (Д. Москаленко).

71. *Pelochrista caecimaculana* (Hübner, [1796-1799]). ІЗ НАНУ: 1♀, 12. VII. 2010, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

72. *Pelochrista arabescana* (Eversmann, 1844). 1♂, VI. 1975, окол. с. Задонецьке.

73. *Eucosma cana* (Haworth [1811]). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

74. *Eucosma hohenwartiana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). ІЗ НАНУ: 1♀, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

75. *Eucosma scutana* (Constant, 1863). ІЗ НАНУ: 1♀, 14. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

76. *Eucosma flavispecula* V.I. Kuznetsov, 1964. ІЗ НАНУ: 1♀, 20-21. VII. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

77. *Eucosma metzneriana* (Treitschke, 1830). ІЗ НАНУ: 1♀, 10. VI. 2008; 1♂, 12. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

78. *Eucosma albuneara* (Zeller, 1847). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

79. *Gypsonoma minutana* (Hübner, [1796-1799]). ІЗ НАНУ: 1♀, 13. VIII. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

80. *Gypsonoma dealbana* (Frölich, 1828). ІЗ НАНУ: 3♂♂, 7♀♀, 9. VI. 2008; 2♂♂, 10. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

81. *Epiblema foenellum* (Linnaeus, 1758). ІЗ НАНУ: 7♂♂, 1♀, 11. VI. 2008; 1♂, 12. VI. 2008; 1♀, 14. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка). МП ХНУ: 1♂, 24. VII. 1988, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко).

82. *Epiblema costipunctanum* (Haworth, [1811]). ІЗ НАНУ: 1♂, 4. VII. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова).

83. *Notocelia cynosbatella* (Linnaeus, 1758). МП ХНУ: 1♀, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, на світло (Д. Москаленко).

84. *Notocelia uddmanniana* (Linnaeus, 1758). ІЗ НАНУ: 1♀, 11. VI. 2008; 1♀, 12. VI. 2008; 1♂, 13. VI. 2008, 1♂, 15. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

85. *Rhyacionia buoliana* ([Denis & Schiffermüller], 1775). ІЗ НАНУ: 1♂, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

Триба Grapholitini

86. *Cydia medicaginis* V.I. Kuznetsov, 1962. МП ХНУ: 1♂, 29. VI. 1986, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко).

87. *Cydia pomonella* (Linnaeus, 1758). ІЗ НАНУ: 8♂♂, 3♀♀, 10. VI. 2008; 13♂♂, 2♀♀, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 2♂♂, 4. VII. 2008; 1♂, 11. VIII. 2008; 2♂♂, 24. VI. 2009, те ж саме (В. Терехова). МП ХНУ: 2♂♂, 24. VII. 1988, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко).

88. *Cydia pyrivora* (Danilevsky, 1947). ІЗ НАНУ: 2♂♂, 3♀♀, 20-21. VII. 2008; 4♂♂, 2♀♀, 12. VII. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 23. VI. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (Ю. Гугля).

89. *Cydia triangulella* (Goeze, 1783). ІЗ НАНУ: 22♂♂, 1♀, 4. VII. 2008; 8♂♂, 20-21. VII. 2008; 3♂♂, 11. VIII. 2008; 1♂, 23. VI. 2009; 3♂♂, 24. VI. 2009; 14♂♂, 1♀, 12. VII. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 23. VII. 1988, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко); 1♂, 24. VII. 1988, там само (Д. Москаленко); 1♂, 23. VI. 2009; 1♂, 24. VI. 2009; 1♂, 25. VI. 2009, там само, на світло (Д. Москаленко).

90. *Cydia fagiglandana* (Zeller, 1841). ІЗ НАНУ: 5♂♂, 12. VII. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 23. VI. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (Ю. Гугля).

91. *Cydia amplana* (Hübner, [1796-1799]). ІЗ НАНУ: 3♂♂, 1♀, 20-21. VII. 2008; 1♂, 13. VIII. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова). МП ХНУ: 1♀, 23. VII. 1982; 1♀, 24. VII. 1988, окол. с. Гайдари (Д. Москаленко).

92. *Cydia inquinatana* (Hübner, [1796-1799]). ІЗ НАНУ: 1♂, 23. VI. 2009; 4♂♂, 24. VI. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 1♀, 23. VI. 2009; 1♂, 24. VI. 2009; 1♂, 25. VI. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (Ю. Гугля).

93. *Grapholita fissana* (Frölich, 1828). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VI. 2008; 2♂♂, 1♀, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, суходільна лука (В. Кавурка). МП ХНУ: 1♂, 25. VI. 2009, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, узлісся широколистяного лісу (Ю. Гугля).

94. *Grapholita caescana* (Schlager, 1847). МП ХНУ: 1♂, 1♀, 15. V. 1988, окол. с. Гайдари, провалля (Д. Москаленко).

95. *Grapholita compositella* (Fabricius, 1775). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VI. 2008; 2♂♂, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, суходільна лука (В. Кавурка).

96. *Grapholita nigrostriana* (Snellen, 1883). ІЗ НАНУ: 1♀, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, суходільна лука (В. Кавурка).

97. *Grapholita funebrana* (Treitschke, 1835). ІЗ НАНУ: 1♀, 10. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

98. *Pammene fasciana* (Linnaeus, 1761). ІЗ НАНУ: 3♂♂, 9. VI. 2008; 8♂♂, 10. VI. 2008, 3♂♂, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка); 6♂♂, 2♀♀, те ж саме (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 1♀, 23. VI. 2009; 3♂♂, 24. VI. 2009; 1♂, 25. VI. 2009 окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (Ю. Гугля).

99. *Pammene germana* (Hübner, [1799]). ІЗ НАНУ: 1♂, 12. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

100. *Strophedra nitidana* (Fabricius, 1794). МП ХНУ: 3♂♂, 7. VII. 1994, окол. с. Гайдари (Ю. Гугля).

101. *Dichrorampha plumbana* (Scopoli, 1763). ІЗ НАНУ: 1♂, 11. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, суходільна лука (В. Кавурка).

102. *Dichrorampha sedatana* Busck, 1906. ІЗ НАНУ: 1♂, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, суходільна лука (В. Кавурка).

103. *Dichrorampha acuminatana* ([Liening] & Zeller, 1846). 1♀, 14. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, широколистяний ліс, на світло (В. Кавурка).

104. *Dichrorampha sequana* (Hübner, [1796 - 1799]). ІЗ НАНУ: 1♀, 11. VI. 2008; 2♂♂, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, суходільна лука (В. Кавурка). МП ХНУ: 1♂, 5. VI. 1989, окол. с. Гайдари, провалля (Д. Москаленко).

105. *Dichrorampha incognitana* (Kremky & Masłowski, 1933). ІЗ НАНУ: 1♂, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, суходільна лука (В. Кавурка). МП ХНУ: 1♂, 5. VI. 1989, окол. с. Гайдари, провалля (Д. Москаленко).

106. *Dichrorampha petiverella* (Linnaeus, 1758). ІЗ НАНУ: 2♂♂, 4♀♀, 11. VI. 2008; 11♂♂, 1♀, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, суходільна лука (В. Кавурка); 1♂, 12. VII. 2009, те ж саме, широколистяний ліс, на світло (В. Терехова). МП ХНУ: 1♂, 4. VI. 1989, окол. с. Гайдари, Коряків яр (Д. Москаленко); 1♂, 25. VI.

2009, там само, біостанція ХНУ, косіння по різнотрав'ю в балці (Ю. Гугля).

107. *Dichrorampha obscuratana* (Wolff, 1955). ІЗ НАНУ: 2♂♂, 1♀, 13. VI. 2008, окол. с. Гайдари, біостанція ХНУ, суходільна лука (В. Кавурка).

ВИСНОВКИ

1. Всього в ході дослідження було виявлено для фауни НПП «Гомільшанські ліси» 107 видів листовійок (Lepidoptera, Tortricidae) з 53 родів.

2. Наведений вище список листовійок НПП «Гомільшанські ліси» є далеко неповним. При подальших дослідженнях він може значно поповнитися, оскільки проведене дослідження є лише першою спробою вивчення фауни листовійок парку.

3. Значна видова різноманітність листовійок у фауні НПП є показником того, що лісостепові природні комплекси, які охороняються на території парку є дійсно унікальними за збереженістю ділянками сучасного Лісостепу з усім його багатством і різноманітністю флори і фауни.

4. Більшість видів листовійок фауни парку пов'язані з первісними широколистяними лісами, що представлені в основному віковими дібровами. Знищення цих реліктових фітоценозів призведе до безповоротного зникнення трофічно пов'язаних з ними комплексів фітофагів, в тому числі і листовійок.

5. Отримані в ході досліджень дані будуть використані при написанні каталогу Lepidoptera фауни України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Данилевский А.С., Кузнецов В.И. Насекомые чешуекрылые. Листовёртки Tortricidae. Триба плодожорки Laspeyresini. Фауна СССР. – Т. 4, вып. 1. – Л.: Наука, 1968. – 636 с.
2. Кавурка В.В. К изучению листовёрток (Lepidoptera, Tortricidae) фауны Национального природного парка «Гомольшанские леса» (Харьковская область, Украина) // Збереження та відтворення біорізноманіття природно-заповідних територій. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю Рівненського природного заповідника (м. Сарни, 11-13 червня 2009 року) / Ред. кол. Будз М.Д. та ін. – Рівне: ВАТ «Рівненська друкарня», 2009. – С. 426-433.
3. Кавурка В.В., Гугля Ю.А. К изучению фауны плодожорок (Lepidoptera: Tortricidae: Grapholitini) Харьковской области Украины // Известия Харьковского энтомологического общества. – 2008 (2009). – Т. 16, вып. 1-2. – С. 30-36.
4. Костюк Ю.А. Семейство листовертки – Tortricidae // Вредители сельскохозяйственных культур и лесных насаждений. Вредные членистоногие и позвоночные. – К.: Урожай, 1988. – Т. 2. – С. 203-262.

5. Кузнецов В.И. Сем. Tortricidae (Olethreutidae, Cochyliidae) – листовертки // Определитель насекомых европейской части СССР. – Т. 4. Чешуекрылые. – Ч. 1. – Л.: Наука, 1978. – С. 193-680.
6. Razowski J. Die Tortriciden (Lepidoptera, Tortricidae) Mitteleuropas. – Bratislava: F. Slamka, 2001. – 320 s.
7. Razowski J. Tortricidae (Lepidoptera) of Europe. – Vol. 1. Tortricinae and Chlidanotinae. – Bratislava: F. Slamka, 2002. – 248 p.
8. Razowski J. Tortricidae (Lepidoptera) of Europe. – Vol. 2. Olethreutinae. – Bratislava: F. Slamka, 2003. — 302 p.

В.В. Кавурка

**ФАУНА ЛИСТОВЁРТОК (LEPIDOPTERA, TORTRICIDAE)
НАЦИОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКА
«ГОМИЛЬШАНСКИЕ ЛЕСА» (ХАРЬКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ,
УКРАИНА)**

Ключевые слова: листовертки, фауна, Национальный природный парк «Гомильшанские леса», Харьковская область, Украина.

Впервые на основе собственных исследований автора составлен список видов листоверток Национального природного парка «Гомильшанские леса» (Харьковская область, Украина), который включает 107 видов из 53 родов.

V.V. Kavurka

**FAUNA OF TORTRICID MOTHS (LEPIDOPTERA,
TORTRICIDAE) OF THE NATIONAL NATURE PARK
«GOMILSHANSKI FORESTS» (KHARKOV REGION, UKRAINE)**

Key words: tortricid moths, fauna, National nature park «Gomilshanski forests», Kharkov region, Ukraine.

The paper presents a pioneer list of tortricid moths of the National nature park «Gomilshanski forests» (Kharkov region, Ukraine) made on the basis of research conducted by the author. The list includes 107 species from 53 genera.